

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: Ερευνητικό Κέντρο Φρέντερικ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ (5.6.2)

5.6.2.1 Έκθεση με τα αποτελέσματα της πιλοτικής εφαρμογής εκπαιδευτικού υλικού

Ημερομηνία: Νοέμβριος 2022

Το παραδοτέο αυτό ετοιμάστηκε από το Ερευνητικό Κέντρο Φρέντερικ (Frederick Research Center) στο πλαίσιο της πράξης *Υδάτινοι δρόμοι και ιστορίες στο E4 και στα Γεωπάρκα της Ανατολικής Μεσογείου* (Ακρωνύμιο: WaterWays), η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΤΠΑ) και εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου στο πλαίσιο του Προγράμματος Συνεργασίας INTERREG-V Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020.

1. Εισαγωγή

Το έργο «Υδάτινοι Δρόμοι και Ιστορίες στο E4 και στα Γεωπάρκα της Ανατολικής Μεσογείου» (Ακρωνύμιο: Waterways), αποσκοπεί στη βελτίωση και ενίσχυση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος μέσω της προστασίας και ανάδειξης σημαντικών «στοιχείων νερού» στην περιοχή της Μαραθάσας στην Κύπρο και στην περιοχή της Σητείας στην Κρήτη. Η ανάδειξη του στοιχείου του νερού στην περιοχή Μαραθάσας και της ζωογόνου σημασίας που αυτό έχει για τον άνθρωπο και τη φύση, αποτελεί αναγνώριση του συγκριτικού πλεονεκτήματος της περιοχής αυτής, παρέχοντας μοναδικές αναπτυξιακές ευκαιρίες και δυνατότητες βιώσιμης ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων και ανάδειξης τους σε γεωτουριστικούς προορισμούς αριστείας. Ως εκ τούτου η πράξη WaterWays, στοχεύει στο να προβάλλει την αξία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γεωλογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Μαραθάσας, ενισχύοντας έμμεσα και άμεσα την προστασία και διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με την κλιματική αλλαγή και την αειφόρο ανάπτυξη.

Για το σκοπό αυτό η πράξη έχει ενσωματώσει εκπαιδευτικές δράσεις, επιδιώκοντας να ενημερώσει τον επισκέπτη στην περιοχή για το νερό, την οικολογική, την οικονομική και την κοινωνική του αξία προσθέτοντας στα πιο πάνω την οπτική γωνία της κουλτούρας και του πολιτισμού. Στοχεύει επίσης να ευαισθητοποιήσει τον επισκέπτη ως προς τους κινδύνους που απειλούν το νερό και ως προς τον δικό του προσωπικό ρόλο και ευθύνη. Ταυτόχρονα το θέμα νερό προσεγγίζεται και ως φυσικό στοιχείο και μελετώνται οι ιδιότητες και οι δυνατότητες του να συνδιαμορφώσει το περιβάλλον και το ανάγλυφο μιας περιοχής, καθορίζοντας και τους βιολογικούς παράγοντες που αυτή θα φιλοξενήσει. Στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης WaterWays επιδιώκεται η ενίσχυση των διαθέσιμων εργαλείων εκπαίδευσης και ενημέρωσης ατόμων προσχολικής – σχολικής ηλικίας, αναφορικά με το στοιχείο του νερού και πως αυτό συνδέεται με αξιόλογα προς διατήρηση και ανάδειξη φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής δράσης.

1.1.1. Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού στο WaterWays

Η ετοιμασία του εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο της πράξης WaterWays είναι ευθύνη του Δικαιούχου 6 (Ερευνητικό Κέντρο Φρέντερικ-FRC) και βασικός στόχος του υλικού είναι η ανάπτυξη και υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας οι οποίες να εξυπηρετούν τους μαθησιακούς στόχους του υλικού, η δημιουργία εργαλείων εκπαίδευσης και πληροφόρησης για ενίσχυση της ευαισθητοποίηση σε περιβαλλοντικά θέματα και θέματα της κλιματικής αλλαγής που σχετίζονται με το νερό και την διαχείριση του, αλλά και την ανάδειξη πολιτιστικών μνημείων που σχετίζονται με το νερό επί της διαδρομής του E4 και του Γεωπάρκου Τροόδους, εντός την περιοχής «Κοιλιάδα Μαραθάσας».

Το εκπαιδευτικό υλικό (πακέτο) που έχει ετοιμαστεί στο πλαίσιο του Παραδοτέο 4.6.1 της Πράξης WaterWays, κινείται σε δυο άξονες: (i) την ανάπτυξη βιωματικών δραστηριοτήτων σχετικά με το νερό στην τάξη, (ii) την ανάπτυξη βιωματικών δραστηριοτήτων στο πεδίο για τη μελέτη των «δρόμων του

νερού» μέσα από τη συνεξέταση φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών της περιοχής. Το εκπαιδευτικό υλικό απευθύνεται σε άτομα προσχολικής και δημοτικής ηλικίας και διαβαθμίζεται σε τρία επίπεδα: για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας 6 – 7 χρόνων, για παιδιά 8 – 10 χρόνων και για παιδιά 11-12 χρόνων. Για κάθε επίπεδο ετοιμάστηκαν δύο δραστηριότητες, με το σύνολο των δραστηριοτήτων να ανέρχεται σε δώδεκα (12). Το εκπαιδευτικό υλικό που αναπτύχθηκε λειτουργεί συμπληρωματικά στις προτεινόμενες από την Πράξη δράσεις, αφού απευθύνονται σε διαφορετικό κοινό επιτυγχάνοντας έτσι μια πιο συνολική προσέγγιση του πληθυσμού της κοινότητας και γενικότερα ατόμων με ενδιαφέρον στην περιοχή και σε ζητήματα που αφορούν στο νερό.

2. Πιλοτική εφαρμογή εκπαιδευτικού υλικού στην πράξη

Για την μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού υλικού και σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το παρόν Παραδοτέο 5.6.2 – Πιλοτικής εφαρμογής εκπαιδευτικού υλικού στην πράξη. Στόχος του πακέτου εργασίας είναι η εφαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού που θα ετοιμαστεί στο πλαίσιο του Έργου (Παραδοτέο 4.6.1.1), έτσι ώστε να συλλεγεί η απαραίτητη ανατροφοδότηση σχετικά με την αποτελεσματικότητά του εκπαιδευτικού υλικού, την ευχρηστία του και τη διαβάθμιση της δυσκολίας των δραστηριοτήτων του. Η εμπειρική γνώση που αποκτήθηκε από την πιλοτική εφαρμογή του, λειτούργησε εποικοδομητικά ώστε οριστικοποιηθεί το υλικό και να γίνουν τυχόν τροποποιήσεις και βελτιωτικές αλλαγές στη σύνταξη, δομή και περιεχόμενων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, πριν την οριστικοποίησή του και την ετοιμασία του σε εκπαιδευτικές βαλίτσες.

Για τη διεξαγωγή της πιλοτικής εφαρμογής και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού, οργανώθηκε «εργαστήριο» στις 4 Νοεμβρίου 2022, σε αίθουσα της κοινότητας Μουτουλλά (η οποία παραχωρήθηκε από το Κοινοτικό Συμβούλιο Μουτουλλά). Το εργαστήριο το οποίο οργανώθηκε σε συνεργασία μεταξύ των Δικαιούχων 5 (Αναπτυξιακή Εταιρεία Τροόδους – ΑΝΕΤ)¹ και 6 (FRC)², περιελάβανε τόσο σεμινάριο train the trainer από τα στελέχη του FRC σε στελέχη της ΑΝΕΤ, όσο και τη συμμετοχή διδακτορικής φοιτήτριας³ της Σχολής Επιστημών Αγωγής & Κοινωνικών Επιστημών (Διδακτορικές σπουδές στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση) του Πανεπιστημίου Frederick.

Το εργαστήριο με στόχο την πιλοτική εφαρμογή μέρους του εκπαιδευτικού υλικού διεξήχθη σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς και παιδιά προσχολικής και δημοτικής εκπαίδευσης από τα περιφερειακά σχολεία του Τροόδους, και συγκεκριμένα:

- Νηπιαγωγείο Κακοπετριάς: 23 παιδιά, ηλικίας 5-6 χρονών
- Νηπιαγωγείο Μουτουλλά: 5 παιδιά, ηλικίας 5-6 χρόνων
- Δημοτικό Σχολείο Κάμπου: 4 παιδιά, ηλικίας 9-12 χρόνων
- Δημοτικό Σχολείο Ευρύχου: 12 παιδιά, ηλικίας 9-12 χρόνων

¹ κα Λένια Γεωργαλίδου & Ραφαήλια Παναγιώτου

² Δρ. Χρυσάνθη Κάτζη & Δρ. Νικόλας-Γιώργος Ηλιάδης

³ κα Ελληνίκη Παπαστεφάνου, (BEd, MSc), Διδακτορική Φοιτήτρια, Τμήμα Επιστημών Αγωγής, Πανεπιστήμιο Frederick

Άξιο αναφοράς είναι ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο Μουτουλλά, προσέφερε σε όλους τους μαθητές πρόγευμα ή δεκατιανό γεύμα, με τοπικά προϊόντα, ενώ οι Δικαιούχοι της Πράξης έδωσαν δώρα σε όλα τα παιδιά που συμμετείχαν στο *εργαστήρι*.

Κατά την υλοποίηση του *εργαστηρίου* έγινε πιλοτική εφαρμογή δυο (2) δραστηριοτήτων που ετοιμάστηκαν για παιδιά προσχολική ηλικίας και δυο (2) δραστηριοτήτων για παιδιά σχολική ηλικίας.

Άφιξη και φιλοξενία των παιδιών προδημοτικής ηλικίας στο χώρο του εργαστηρίου (το κέρασμα ήταν δωρεά του Κοινοτισμού Συμβουλίου Μουτουλλά)

2.1. Πιλοτική εφαρμογή εκπαιδευτικού υλικού προσχολική – πρωτοσχολικής ηλικίας (Προδημοτική - Β' Τάξη Δημοτικού Σχολείου)

Για την πιλοτική εφαρμογή, του εκπαιδευτικού υλικού της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας, εφαρμόστηκαν οι δύο δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν για την τάξη και αφορούσαν την ενότητα Α1: Τα ταξίδια του νερού. Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν στην Δραστηριότητα Α1.1. Το νερό ταξιδεύει και Δραστηριότητα Α1.2. Το νερό πάει δουλειά.

Γενικά η όλη ενότητα επιδίωκε να βοηθήσει τα παιδιά να γνωρίσουν το ταξίδι του νερού μέσα από τον φυσικό του κύκλο και τη συνέχεια του ταξιδιού αυτού ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο το χρησιμοποιούμε.

Η πρώτη δραστηριότητα «**Το νερό ταξιδεύει**» επιδιώκει να καταστήσει τα παιδιά ικανά:

- Να περιγράφουν και να εξηγούν τα διαφορετικά στάδια του φαινομένου του κύκλου του νερού.
- Να κατασκευάζουν με απλά υλικά μοντέλο που να απεικονίζει τα στάδια του φαινομένου του κύκλου του νερού.
- Να εξηγούν τους φυσικούς τρόπους φιλτραρίσματος του νερού με τη βοήθεια μοντέλου.

Η πρώτη δραστηριότητα, περιλάμβανε παρουσίαση με αφήγηση και εξήγηση του φαινομένου του κύκλου του νερού, κατασκευή μοντέλου που να παρουσιάζει τον κύκλο του νερού, και παρουσίαση και εξήγηση ενός μοντέλου φυσικού φιλτραρίσματος του νερού ως μέρος της φυσικής του πορείας. Αυτές οι δραστηριότητες ήταν πολύ συγκεκριμένες, και η βιωματική τους φύση επέτρεψε στα παιδιά να αντιληφθούν το φυσικό φαινόμενο και μέσα από την κατασκευή του μοντέλου να οικοδομήσουν το νοητικό μοντέλο του φαινομένου στην δική τους αντίληψη.

Αντίστοιχα η δραστηριότητα «**Το νερό και οι χρήσεις του**» επιδίωκε να καταστήσει τα παιδιά ικανά:

- Να αναφέρουν και να αναπαριστούν διαφορετικές χρήσεις του νερού στην περιοχή της κοιλιάδας Μαραθάσας.
- Να συζητούν τη σημασία του νερού στη ζωή μας.
- Να αντιλαμβάνονται τη σημασία του νερού για τη φύση και τα φυσικά οικοσυστήματα.

Οι στόχοι αυτοί επιτεύχθηκαν μέσα από την προσαρμογή και αφήγηση παραμυθιού με τη βοήθεια προβολής MS Power Point. Στη συνέχεια συζητήθηκε η αξία του νερού για τον άνθρωπο και τη φύση και παίξαμε το παιχνίδι «Καλημέρα σου βρεγμένη βασιλιά» για να αναπαραστήσουμε διάφορα επαγγέλματα που χρησιμοποιούν το νερό.

Οι δραστηριότητες κρίθηκαν ως κατάλληλες για την ηλικία των παιδιών διότι περιείχαν το βιωματικό στοιχείο, ήταν απλές και συγκεκριμένες και τα παιδιά και οι νηπιαγωγοί σχολίασαν θετικά την όλη εμπειρία.

Φωτογραφικό υλικό από την πιλοτική εφαρμογή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

2.2. Πιλοτική εφαρμογή εκπαιδευτικού υλικού ηλικιακής ομάδας Γ-Δ δημοτικού.

Για την πιλοτική εφαρμογή, του εκπαιδευτικού υλικού της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας, εφαρμόστηκαν οι δύο δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν για την τάξη και αφορούσαν την ενότητα Α2: Το νερό πηγή ανάπτυξης. Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν στην Δραστηριότητα Α2.1. Χρήσεις του νερού στην κοιλάδα της Μαραθάσας και Δραστηριότητα Α2.2. Η ρύπανση των υπόγειων νερών.

Γενικά η όλη ενότητα επιδίωκε να βοηθήσει τα παιδιά να γνωρίσουν έργα στην περιοχή που αφορούν και αξιοποιούν το νερό και θα εξετάσουν κατά πόσο αυτά έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής, ή αν έχουν οδηγήσει κάποιες περιοχές σε περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Η πρώτη δραστηριότητα «Χρήσεις του νερού στην κοιλάδα της Μαραθάσας» επιδιώκει να καταστήσει τα παιδιά ικανά:

- Να αναφέρουν και να περιγράψουν μεγάλα έργα που έχουν γίνει στην περιοχή και να εξηγούν πώς αυτά αξιοποιούν/χρησιμοποιούν το νερό.
- Να συζητούν τις επιπτώσεις από τις διαφορετικές χρήσεις του νερού (θετικές ή αρνητικές) για τη φύση και τον άνθρωπο.

Η πρώτη δραστηριότητα της ενότητας, περιλάμβανε παρουσίαση με αφήγηση και εξήγηση των σημαντικών ιδιοτήτων του νερού (το νερό ως διαλύτης, και η ανώμαλη διαστολή του νερού) με σκοπό να βοηθήσει τα παιδιά να αντιληφθούν την οικολογική αξία του νερού.

Στη συνέχεια ακολούθησε παιχνίδι ρόλων «Μυστήριο στην Μαραθάσα». Το σενάριο παρουσίαζε μια κατάσταση κατά την οποία τα νερά της περιοχής φαίνεται να περιέχουν ρύπους λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας. Οι ρύποι αυτοί έχουν δημιουργήσει σύμφωνα με το σενάριο, συνθήκες ευτροφισμού στο φράγμα και έχουν αναπτυχθεί τοξικά εισβλητικά φύκια. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και υποδύθηκαν ρόλους όπως τους εκτροφεείς πέστροφας, τους κατοίκους της περιοχής που ασχολούνται με αγροτουριστικές δραστηριότητες και την τουριστική βιομηχανία, τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου, τους λειτουργούς υγείας των ιαματικών λουτρών σπα, καλλιεργητές - περιβολάρηδε, και τους εργοδοτούμενους στο εργοστάσιο εμφιάλωσης νερού. Σκοπός της δραστηριότητας ήταν να λύσουν το μυστήριο και να εντοπίσουν την πηγή ρύπανσης των νερών που επηρεάζει όλη την κοινότητα. Οι διάφοροι ρόλοι αναδεικνύουν το συστημικό χαρακτήρα που τέτοια προβλήματα μπορεί να έχουν και τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους διαφορετικές ομάδες του πληθυσμού μπορεί να επηρεάζονται.

Τα παιδιά απόλαυσαν το παιχνίδι. Τα καπελάκια, γραβάτες, και άλλα υλικά και αντικείμενα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την δραστηριότητα, βοήθησαν τα παιδιά να μπουν στο πετσί του ρόλου τους και να συμμετέχουν με ενθουσιασμό. Δυσκολία φάνηκε να υπάρχει στην κατανόηση του σεναρίου, σε σχέση με τα τοξικά φύκια. Σύμφωνα με την παρατήρηση μας αυτή, το σενάριο για το παιχνίδι ρόλων, θα τροποποιηθεί. Κρίθηκε καλύτερη η προσέγγιση του θέματος με τρόπο που να μην προσδιορίζεται η πηγή της ρύπανσης, αλλά ο κάθε «ρόλος» να πρέπει να αναστοχαστεί τις δικές του δραστηριότητες και πώς

αυτές πιθανό να ρυπαίνουν το νερό. Με τον τρόπο αυτό, δεν εξετάζεται μόνο το πώς επηρεάζονται οι διάφορες ομάδες – ρόλοι αλλά και πώς μπορεί να ευθύνονται.

Η επόμενη δραστηριότητα «[Δραστηριότητα A2.2 Η ρύπανση των υπόγειων νερών](#)» αφορούσε στην κατασκευή μοντέλου το οποίο παρουσιάζει την ρύπανση στα υπόγεια νερά. Η δραστηριότητα αυτή επιδίωκε να καταστήσει τα παιδιά ικανά:

- Να αντιληφθούν το πως η ρύπανση στην επιφάνεια του εδάφους μπορεί να επηρεάσει και να ρυπάνει υπόγεια υδροφόρα στρώματα.

Παρόλο που δεν υπήρξε αρκετός χρόνος για κατασκευή του μοντέλου, έγινε επίδειξη του και χρήση του. Η δραστηριότητα κρίθηκε ως κατάλληλη για την ηλικία των παιδιών διότι περιείχαν το βιωματικό στοιχείο, ήταν απλές και συγκεκριμένες και σχολίασε θετικά από μαθητές και δασκάλες.

Πέραν από τις προβλεπόμενες δραστηριότητες, το πακέτο θα περιλάβει και την κατασκευή δύο επιτραπέζιων παιχνιδιών: Το τρίβιαλ (trivial) το οποίο απευθύνεται κυρίως στα μεγαλύτερα παιδιά και παιχνίδι Pictionary το οποίο απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες. Το προσχέδιο του παιχνιδιού τρίβιαλ, δόθηκε στα παιδιά της Δ' δημοτικού που συμμετείχαν στην πιλοτική εφαρμογή, για να εφαρμοστεί το παιχνίδι στο σχολείο. Οι ερωτήσεις που το απαρτίζουν αφορούν σε γενικές γνώσεις και πληροφορίες που αφορούν στο νερό στην περιοχή και περιλαμβάνουν διαστάσεις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και ιστορικές.

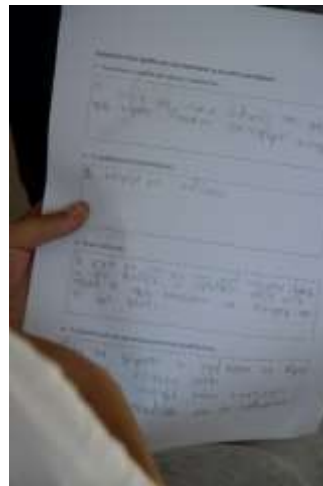
Οι δασκάλες μας ενημέρωσαν ότι εφάρμοσαν το παιχνίδι και φαίνεται ότι είναι ενδιαφέρον και προσιτό στα παιδιά, δεδομένου ότι έχουν διδαχθεί ή έχουν ενημερωθεί για τα γεγονότα / πληροφορίες που οι ερωτήσεις περιλαμβάνουν. Δεδομένου ότι το εκπαιδευτικό πακέτο θα έχει εφαρμοστεί, θεωρούμε ότι το παιχνίδι τρίβιαλ μπορεί να αποτελέσει ένα διασκεδαστικό μέσο αξιολόγησης στο τέλος των δραστηριοτήτων, και ευκαιρία μάθησης περισσότερων πληροφοριών.

Ομαδική φωτογραφία των παιδιών δημοτικής εκπαίδευσης από όλα τα σχολεία που συμμετείχαν στο εργαστήριο.

Παρουσίαση της δραστηριότητας A2.2, με το μοντέλο «Ρύπανσης των υπόγειων νερών»

Σκηνές από το παιχνίδι ρόλων στο οποίο συμμετείχαν οι μαθητές δημοτικής εκπαίδευσης, με αντικείμενο τις χρήσεις του νερού στην κοιλάδα της Μαραθάσας και ένα Μυστήριο στην Μαραθάσα

3. Συμπεράσματα

Αξιολογώντας επί του συνόλου την πιλοτική εφαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού της Πράξης WaterWays, διαπιστώθηκε ότι ικανοποιεί τις απαιτήσεις και τις προσδοκίες των παιδιών ως μια παράλληλη μορφή ψυχαγωγίας και διασκέδασης (παιχνιδιού), η οποία εφαρμόζεται ευχάριστα και με ενθουσιασμό, αφού προσεγγίζει με διαφορετική σκοπιά την μεταφορά στοχευμένης γνώσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης στο αντικείμενο του νερού.

Το πιο πάνω συμπέρασμα, αποτελεί και τον κατάλληλο δείκτη αποτελεσματικότητας και επιτυχίας των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που ετοιμάστηκαν στο πλαίσιο σχεδιασμού και ετοιμασία του εκπαιδευτικού υλικού της Πράξης. Η επιλογή ώστε οι δραστηριότητες να έχουν **παιγνιώδη χαρακτήρα** λειτούργησε καταλυτικά ώστε αυτές να καταστούν ελκυστικές για τα παιδιά και συμβάλουν στην ενεργό τους μάθηση, δίνοντας τους ταυτόχρονα την ευκαιρία να συνεργαστούν, να συζητήσουν, να μάθουν, να επιχειρηματολογήσουν, να δημιουργήσουν, να αναστοχαστούν και να αλληλοεπιδράσουν εποικοδομητικά και δημοκρατικά.

Οι δραστηριότητες που εφαρμόστηκαν για την προσχολική – πρωτοσχολική ηλικία, ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στο επίπεδο της γνωστικής ανάπτυξης των παιδιών, παρέχοντας στα παιδιά που συμμετείχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν και να παίξουν. Σε αντιδιαστολή, η δραστηριότητα που σχετιζόταν με το σενάριο για το παιχνίδι ρόλων, η οποία και εφαρμόστηκε πιλοτικά σε μαθητές δημοτικής εκπαίδευσης (Γ-Δ δημοτικού), παρουσίασε κάποιο βαθμό δυσκολίας στην κατανόηση της από τα παιδιά. Η ανατροφοδότηση από τις δασκάλες των παιδιών, αλλά και η τριβή που υπήρξε στην πράξη από την ομάδα των ερευνητών του Δικαιούχου 6, συνέβαλαν ώστε να εξεταστεί εκ νέου το σενάριο της συγκεκριμένης δραστηριότητας και να γίνει αναπροσαρμογή του σε πιο απλή μορφή, χωρίς τη χρήση όρων και εννοιών που φάνηκε να δυσκολεύουν τα παιδιά (π.χ. νιτρικά και φωσφορικά άλατα, τοξικά φύκια, κ.ά.).

Η πιλοτική εφαρμογή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, αν και σε μικρή έκταση ως προς το σύνολο των δραστηριοτήτων που ετοιμάστηκαν στο πλαίσιο της πράξης WaterWays, φαίνεται ότι επιτυγχάνουν το στόχο που έχει τεθεί από την Πράξη. Στόχος που είναι η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης για άτομα προσχολική και σχολικής ηλικίας, σε περιβαλλοντικά θέματα και θέματα της κλιματικής αλλαγής που έχουν άμεση σχέση με το νερό και τη διαχείριση του, αλλά και την ανάδειξη πολιτιστικών μνημείων που σχετίζονται με το νερό επί της διαδρομής του Ε4 και του Γεωπάρκου Τροόδους, εντός την περιοχή «Κοιλιάδα Μαραθάσας». Μέσα από την πιλοτική εφαρμογή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αναδείχθηκε η σημασία του νερού στην περιοχή της Μαραθάσας, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως εφαλτήριο αφύπνισης των παιδιών ως προς τη σημασία που έχει το νερό ως στοιχείο ζωής, καθώς και η αξία που έχουν τα επιμέρους στοιχεία του κύκλου του και των ιδιοτήτων του. Επίσης, μέσα από το παιχνίδι γνώσης και ρόλων τα παιδιά μπόρεσαν σε σύντομο και άμεσο χρόνο να αντιληφθούν την αξία του νερού για την περιοχή της Μαραθάσας και όχι μόνο, την αξία των οικοσυστημάτων και την σχέση του νερού με την καθημερινότητα των πολιτών, και τα πολιτιστικά στοιχεία. Επίσης, μέσα από

δραστηριότητες ρόλων τα παιδιά σχολικής ηλικίας εισέρχονται σε μια διαδικασία διαχείρισης θεμάτων που απαιτούν αντιπαράθεση μέσα από δημοκρατικό διάλογο και γίνονται πιο ανεκτικοί αφού γνωρίζουν τις θέσεις των άλλων και μαθαίνουν να τις σέβονται. Αυτό διευκολύνει την αναζήτηση συμβιβαστικών λύσεων και αναπτύσσει δεξιότητες εξομάλυνσης εντάσεων και αντιπαραθέσεων.